

O'ZMU XABARLARI

ВЕСТНИК НУУЗ

АСТА NUUZ

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

**JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN**

**2023
1/3**

**Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi**

Bosh muharrir:

I.U.MADJIDOV – t.f.d., professor.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Y.S.ERGASHOV – f-m.f.d., professor.

Tahrir hay'ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik.

Ashirov A.A. – t.f.d., prof.

Balliyeva R. – t.f.d., prof.

Malikov A.M. – t.f.d., prof.

Yusupova D.Y. – t.f.d., prof.

Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof.

Mo'minov A.G. – s.f.d., prof.

Nishonova O.J. – f.f.d., prof.

Abdulayeva N.B. – f.f.d., prof.

Madayeva Sh.O. – f.f.d., prof.

Tuychiyev B.T. – f.f.d., prof.

Utamuradov A. – f.f.n., prof.

Muxammedova D.G. – psix.f.d., prof.

Boltaboyev H. – fil.f.d., prof.

Rahmonov N.A. – fil.f.d., prof.

Shirinova R.X. – fil.f.d., prof.

Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof.

Sa'dullayeva N.A. – fil.f.d., dots.

Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., dots.

Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., PhD.

Mas'ul kotib: **Z.A.PARDAYEV**

ТОШКЕНТ – 2023

UDK: 373.5.091.31:004

Kamaladin MATYAKUBOV,

Chirchik davlat pedagogika universiteti tayanch doktoranti

E-mail: umidbek.sapayev@inbox.ru

Toshkent iqtisodiyot va pedagogika instituti dotsenti S.B.Qoraev taqrizi asosida

PRINCIPLES OF APPROPRIATE USE OF METHODS AND METHODS IN THE PROCESS OF TECHNOLOGY EDUCATION

Abstract

In this article, the principles of organizing technological education in general education schools, the principles of appropriate use of methods and methods in the process of technology education are deeply studied and scientifically based.

Key words: Value addition, pedagogy, quality, sustainability, contribution, scalability, adaptation, choice, seamless, lifelong learning, adaptation.

ПРИНЦИПЫ ЦЕЛЕСООБРАЗНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МЕТОДОВ И ПРИЕМОВ В ПРОЦЕССЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Аннотация

В данной статье глубоко изучены и научно обоснованы принципы организации технологического образования в общеобразовательной школе, принципы целесообразного использования методов и приемов в процессе технологического образования.

Ключевые слова: Добавленная стоимость, педагогика, качество, устойчивость, вклад, масштабируемость, адаптация, выбор, непрерывность, обучение на протяжении всей жизни, адаптация.

TEXNOLOGIYA TA'LIMI JARAYONIDA USUL VA METODLARDAN MAQSADGA MUVOFIQ FOYDALANISH TAMOYILLARI

Annotatsiya

Ushbu maqolada umumta'lim maktablarida texnologik ta'limni tashkil qilish, texnologiya ta'limi jarayonida usul va metodlardan maqsadga muvofiq foydalanish tamoyillari chuqur o'rganilgan va ilmiy asoslangan.

Kalit so'zlar: Qiymat qo'shish, pedagogik yo'nalish, sifat, barqarorlik, hissa qo'shish, masshtablilik, ulashish, tanlov, uzluksiz, umrbod ta'lim, moslashtirish.

Kirish. Umumta'lim maktablarida muayyan fanni o'qitish yaratilgan pedagogik shart-sharoit va undan kelib chiqadigan metodlar majmui vositasida amalga oshiriladi. Ammo yana bir muhim omil borki, u o'sha fanni o'qitishning asosiy mazmunini, yo'nalishini, maqsadini va strategiyasini belgilab beradi. Shu ma'noda mazkur faktor fanlarni o'qitishning eng muhim jihatlaridan biri hisoblanadi. Muayyan fan umumta'lim maktabining o'quv rejasiga kiritilar ekan, o'sha fanni o'qitishning mazmun-mohiyati va maqsad va strategiyasini belgilab beruvchi tamoyillar aniqlanib olinishi zarur. Aks holda mazkur fanni o'qitishda muayyan tarqoqlik va boshboshdoqlik yuzaga keladiki, natijada ushbu fanning o'qitilishidan ko'zlangan maqsadga erishilmaydi. Demak, gap fanni o'qitish jarayonini tashkil qilish va uni boshqarishning tamoyillari haqida ketmoqda.

Shu jihatdan olib qaralganda, umumta'lim maktablarida texnologiya fanini o'qitish jarayonini tashkil qilishning tamoyillarini aniqlashtirish bugungi kunda nisbatan yangi mazmunda amaliyotga joriy etilgan fanning maqsad va yo'nalishlarini belgilab beradi. Texnologiya fani o'quvchilarni ijodiy fikrlash, mantiqiy mushohada va nostandart tafakkur yuritishga undashi bilan ham ahamiyatli hisoblanadi. Chunki mazkur fan doirasida amalga oshiriladigan amaliy ish tajribalari o'quvchilarni mustaqil izlanishga chorlaydi. Demak, fanni o'qitish jarayonini tashkil qilish va boshqarishning tamoyillari ham texnologiya predmetining mazkur spetsifik xususiyatlaridan kelib chiqqan holda talanishi lozim.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Kasbiy pedagogika sohasidagi taniqli mutaxassis Yu.L.Xotuntseva texnologik ta'lim texnologik madaniyatga erishishning asosiy vositasi ekanligini, bu har qanday ijodiy faoliyatning universal va ajralmas sharti ekanligini ta'kidlaydi [1], [2]. V.A. Slastenina, G.K., Selevko, V.V. Serikov, V.A. Slastenin va P.P.Terexovlar o'zlarining ilmiy ishlarida texnologik madaniyat deganda, moddiy va ma'naviy ishlab chiqarish texnologiyalari yutuqlarida ifodalangan va tabiat, jamiyat va texnologik muhit bilan yaqin munosabatda bo'lish asosida zamonaviy texnologik jarayonlarda samarali ishtirok etish imkonini beradigan insonning o'zgartiruvchi faoliyatining rivojlanish darajasi bilan baholanishini bilan belgilanishini aytishadi [3], [4], [5], [6], [7]. P.M., Yusupova, O.A. Qo'ysinov va Sh.A. Dustmuxamedovalar o'zlarining ilmiy tadqiqotlarida texnologik jarayonlarga o'quvchilarning yosh davrida psixologik jihatdan qobiliyatlarni shakllantirish va mustaqil munosabatlarni rivojlantirish muhimligini ko'rsatib o'tishadi [8], [9], [10].

Tadqiqot metodologiyasi. Texnologiya ta'limini o'qitish mazmuni vositalar (dastgohlar, apparatlar, dasturiy ta'minot, o'quv adabiyotlari, didaktik vositalar) va jarayonlar (ta'lim, baholash, o'quvchilarning o'rganishini kuzatish uchun foydalaniladigan usul va strategiyalar, bizning ta'lim tashkilotlarimiz, ta'limni boshqarish tizimlari) va ta'lim mazmunining yosh va o'quvchilarning fiziologik xususiyatlaridan kelib chiqqan holda tanlanishiga bog'liq ravishda belgilanadi.

Tahlil va natijalar. Tadqiqot natijalariga asosan aniqlashtirilgan quyidagi o'nta tamoyil texnologiya ta'limi

jarayonida usul va metodlardan maqsadga muvofiq foydalanishning mazmunini belgilaydi (1-rasm):

1-rasm. Texnologiya ta'limi jarayonida usul va metodlardan maqsadga muvofiq foydalanish tamoyillari

Quyida ushbu tamoyillarning mazmuniga qisqacha to'xtalib o'tamiz.

1. Qiymat qo'shish tamoyili. Har qanday texnologik jarayon topshirilgan vazifaga qiymat qo'shish tamoyiliga asoslanishi lozim. Qiymat aniq bo'lishi kerak, ya'ni tanlovning mantiqiy asosi sifatida aniq ko'rsatilgan bo'lishi kerak, himoyalangan bo'lishi va samaradorlik, mustahkamlik, ishonchlilik, foydalanish qulayligi, o'quvchilarning faolligi, moslashuvchanlik yoki muvaffaqiyatni o'z ichiga olishi mumkin. Qiymat bu mazkur texnologik jarayondan kutiladigan natija bo'lsa, qiymat qo'shish o'sha jarayonni amalga oshirayotgan o'quvchi tomonidan uning natijasiga nisbatan ijodiy yondashgan holda qiymatni boyitishi tushuniladi. Qo'shilgan qiymat natijaga erishishning umumiy mazmunidan chekinmagan holda amalga oshirilishi va muayyan dalillarga asoslangan bo'lishi kerak. Mazkur tamoyilning afzalliklarini o'qituvchilarga to'liq tushuntirmasdan biz ko'pincha yangi texnologiyani, dasturiy yoki metodik ta'minotni juda tez o'zlashtirib olishimiz mumkin emas.

2. Pedagogik yo'nalish tamoyili. Ta'limda texnologiyaning asosiy vazifasi o'rganish jarayonini qulaylashtirish bo'lishi kerak – uning mazmuni, yetkazib berish, qo'llab-quvvatlash, baholash, o'zaro ta'sir va natijalar shunga yo'naltirilishi lozim. Tanlangan vositalarning o'rganishdan boshqa maqsadlar uchun mo'ljallanganligi yoki yaxshi pedagogik shart-sharoitning mavjud emasligi kutilgan natijaga erishish imkonini pasaytiradi.

Ta'limda mahsuldorlikka yo'naltirilgan texnologiyalarga ehtiyoj bor, lekin ta'lim vositalarini (apparat va dasturiy ta'minot) tanlashga, metodikalarni qo'llashga bo'lgan nobarqaror munosabat ta'limning sub'ektlarga bog'liq ravishda turli xil natijalarga olib keladi. Umuman, ta'limning samaradorligi sub'ektlarning mavjud holatiga bog'liqligi tabiiy holat va uni asosiy omil sifatida qarash unchalik to'g'ri emas.

Ta'lim texnologiyalarini tanlash o'rganishning quyidagi savollarga aniq va to'g'ri javob topilishi, ya'ni mavjud pedagogik yo'nalish va shart-sharoitning mavjudligiga bog'liq:

- Ta'lim muhiti turli xil pedagogik usullarni qo'llash imkoniyati beradimi?
- Amaldagi vositalar o'quv maqsadlariga, faoliyati va o'quvchilarni baholash mezonlariga mos keladimi?
- Uskuna standartlari o'qituvchining yetkazib berish usullarini tanlashiga to'sqinlik qilmaydimi?

Amaldagi vositalar va o'rganish bilan shug'ullanadigan kognitiv jarayonlar o'rtasida sinergiya bo'lishi lozim. Masalan, ma'lumotlar bazalari o'quvchilarni o'zaro bog'liqliklarni, tashkiliy naqshlarni va ma'lumotlarning kodifikatsiya tizimlarini tekshirishga undash uchun ishlatilishida qo'l keladi. Giperbog'lanish texnologiyasi va

moslashuvchan tizimlar o'quvchi va ko'rsatiladigan kontent o'rtasidagi interaktivlikning yangi shakllarini yaratishga ko'maklashadi.

3. Sifat tamoyili. Sifatli o'qitish va o'rganish jarayonini tashkil qilish ta'limga sarmoya kirituvchilar (davlat va xususiy ta'limda biznesmen) tomonidan talab qilinadi. Infratuzilma sifatni ta'minlash esa mazkur jarayonga to'sqinlik qilmasligi uchun uni tabiiy holat deb qabul qilish kerak.

Sifat maxsus mezonlar va standartlar bilan belgilanadi. Biz tadqiqotimizda mezon va standartlarni aniq belgilab olinishiga e'tibor qaratdik. Shuningdek, standartlar universal emasligini va turli kontekstlar uchun turli standartlar zarurligini tan olgan holda ularni umumlashtirish va muayyan umumiylik asosida jamlashga harakat qildik. Sifat muammosi haqida gap ketganda aniq standartlar tadqiqot va muhokamalar orqali o'rnatilishi kerak. Biz o'quvchilar va o'qituvchilarning ehtiyojlari va istaklari asosida kasbiy standartlar, shartnoma standartlari va umumiy standartlarni yaratishimiz lozim bo'ladi. Ta'limda individual talablar e'tirof etilishi va turli xil ehtiyojlarga mos keladigan sifat standartlari qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

Texnologik ta'lim sifat standartlari kirish (masalan, apparat uchun texnik shartlar, o'quvchilar uchun kirish mezonlari), jarayon (masalan, yetkazib berish standartlari, dizayn standartlari) va chiqish (masalan, sertifikatlash standartlari) uchun qo'llanilishi mumkin. Ba'zi mahsulotlar va jarayonlarda tez sur'atlar bilan yaxshilanishlar amalga oshirilayotganligi sababli, ayrim masalalarning sifat standartlari tez-tez ko'rib chiqilishi kerak.

4. Barqarorlik tamoyili. Ta'limda yangi texnik infratuzilmalar ta'lim muassasalarining samaradorligiga sifat o'zgarishlarini olib kiradi. Ushbu jarayon texnologiyani saqlash va texnologiyadan adolatli foydalanish masalalarini ham o'z ichiga oladi. Qo'llab-quvvatlash tizimlari, treninglar, yangilanishlar, yangi funksional talablar jarayonning yanada samarali bo'lishini ta'minlaydi.

Barqarorlik tamoyilini va u qo'llaniladigan kontekstni qo'llab-quvvatlash uchun ta'lim tizimida ishlar izchillik bilan rivojlanish tamoyili asosida tashkil qilinishi kerak. Dasturlar pedagogik sharoitdagi mavjud noqulayliklarga kamroq bog'liq bo'lishi kerak. Barqarorlik tamoyilini ta'minlash muayyan xarajatlarni talab qiladi. Bir martalik moliyalashtirish bu borada yetarli emas, doimiy xarajatlar bo'lishini ta'minlash uchun esa moliyaviy istiqbol rejalari talab qilinadi.

5. Hissa qo'shish tamoyili. Ta'lim har bir kishiga muvaffaqiyatga erishish, o'zini ro'yobga chiqarish va jamiyatga ijobiy hissa qo'shish imkoniyatini beradi va bu jamiyatning ustuvor qadriyati sifatida e'tirof etiladi. Rasmiy ta'lim faoliyatidagi cheklovlar: masofa, jismoniy to'siqlar,

ijtimoiy va psixologik to'siqlar, nomaqbul dasturlar yoki ish o'rinlarining yetishmasligi, moliyaviy to'siqlar, tayyorgarlik omillari va boshqa sharoitlar tufayli yuzaga kelishi mumkin. Internet orqali barcha o'quvchilarga ta'lim imkoniyatlarini taqdim etish barcha darajadagi hukumat, ta'lim va sanoatning ustuvor yo'nalishi bo'lishi kerak.

6. Masshtablilik tamoyili. Jarayonlar, dasturlar, infratuzilmalar va har qanday komponent yoki texnologik element resurs yoki dasturning asosiy maqsadlarini tubdan o'zgartirmasdan birgalikda va kengaytirilishi mumkin bo'lganda samaradorlik yaratiladi.

Masshtablilik deganda boshqa tarmoqlarga aylanishi va shu tariqa kengaytirilishi mumkin bo'lgan tarmoqlar tushuniladi. Texnologik ta'limda tegishli boshqa dasturiy ta'minot bilan mos kelish, tajriba almashish, axborot resurslari almashinuvi, internet orqali ta'lim mazmunini takomillashtirish bilan bog'liq jarayonlar masshtablilik tamoyilini ta'minlaydi.

7. Ulashish tamoyili. Ulashish nafaqat ijtimoiy manfaatga, balki pragmatizmga asoslangan tamoyildir. Ulashish va hamkorlik qilishni o'rganadigan ta'lim bir qator texnologik sohalarida xarajatlarni kamaytirishi va sifatni yaxshilashi mumkin. Jamiyat va hamkorlik bilimlar iqtisodiyotining muhim xususiyatlari hisoblanadi.

Bu jarayonda onlayn kurslarni yaratish qimmatga tushadi. Ta'lim komponentlari o'rtasidagi hamkorlik orqali o'quvchilarni ro'yxatga olishni ko'paytirish xarajatlarni kamaytirishi, hayotiylikni oshirishi va kam talabga ega kurslarni tez-tez taklif qilinishiga imkon beradi.

8. Tanlov tamoyili. O'rganish texnologiyasi, garchi yangi hodisa bo'lmasa ham, hali ham baholash va tekshirishga muhtoj. O'quvchilar, o'qituvchilar va ta'lim va ta'lim beruvchilar o'rtasidagi, jamiyat va ish joyidagi individual farqlarni hurmat qilish kerak. Asboblari va jarayonlar uchun texnologiyalarni tanlash farqlarni qo'llab-quvvatlashi va rag'batlantirishi mumkin.

Tanlovga xos bo'lgan mas'uliyat aniq belgilanishi kerak. Samaradorlik tamoyillari bilan muvozanatlashgan bo'lsa-da, xilma-xillikni qadrlash kerak. Yagona yondashuvni afzal ko'rish (masalan, yuzma-yuz va onlayn; davlat va xususiy; to'g'ridan-to'g'ri o'qitish va konstruktivizm va boshqalar)dan voz kechish va farqlarning afzalliklaridan foydalanish kerak. Dalillarga asoslangan qarorlar ta'lim va o'qitish provayderi va siyosat darajasida investitsiya qarorlarini qabul qilishi kerak.

9. Uzlüksiz, umrbod ta'lim tamoyili. Uzlüksiz ta'lim tamoyili ko'pchilik uchun o'ziga xos ma'noga ega, ammo uni amaliyotda qo'llash qiyin. Ta'limning umrbod intilish sifatidagi paradigmasi ta'lim va o'qitish mazmuni va tuzilishiga kiritilishi kerak.

O'rganish va o'zgartirish biz qilayotgan barcha ishlarda ko'proq qadrlanishi kerak. Ta'lim shaxsiy va uzluksiz, institutsional va har doim rasmiylashtirilgan deb qaralishi kerak. Biz o'zgarishlarni biznes jarayonlarini, hukumat siyosatini va ta'lim islohotlarini tubdan qayta ko'rib chiqishni rejalashtirgan voqealar sifatida ko'rib chiqamiz. O'rganish uzluksiz bo'lishi uchun biz fikrlash va amaliyotimizni shaxsiy darajada ham, ta'lim va ta'lim beruvchi darajasida ham o'zgartirishimiz kerak, shuning uchun o'zgarish jarayoni, uzluksiz o'rganish texnologiyasidir.

10. Moslashtirish tamoyili. Texnologiyalarning ta'limga olib keladigan afzalliklaridan biri bu dasturlarni, kurslarni va xizmatlarni individual o'quvchilarga moslashtirishning qulayligidir. Sun'iy intellekt va mashinani o'rganishning paydo bo'lishi bilan biz o'quv tizimlarini o'quvchilarning ehtiyojlariga ham, ularning ishlashiga ham moslashtira olishimizga imkoniyat yaratadi.

Xulosa va takliflar. Bizning ta'limni tashkil qilish texnologiyalarimiz individual o'quvchilarning ehtiyojlarini qondirish uchun moslashtirilishi mumkin. Alohida ta'lim oluvchilarning ehtiyojlari, shuningdek, individual kasblar, korxonalar, sanoatlar, madaniyatlar va umuman jamiyatning xilma-xil ehtiyojlari mos ravishda qondirilishi kerak. Iqtisodiyot, kurs talablari, vaqt va foydalanish imkoniyatlari nuqtai nazaridan cheklovlar mavjud, ammo har bir o'quvchi uchun ta'lim sifatini oshirish uchun vositalar va texnologik omillar yordamida ko'p narsalarni qilish mumkin.

Ushbu o'nta asosiy tamoyil o'qituvchilar uchun texnologik ta'lim bo'yicha keng qamrovli qarash va ta'lim strategiyalarini ishlab chiqishda yordam berishi mumkin. O'qituvchilar va o'quvchilar umumta'lim maktablarida texnologik ta'limni tashkil qilish, texnologiyadan foydalanish uchun juda ko'p turli xil variantlarga ega. O'qituvchilarning fikricha, qo'llanilishi mumkin bo'lgan ko'plab interaktiv texnologiyalardan foydalanish imkoniyatiga ega bo'lib, texnologik ta'limda ushbu tamoyillar amal qiladi, ammo bu mavzu bo'yicha ko'proq tadqiqotlar nashr etilganda yo'riqnomalar rivojlanishi mumkin.

ADABIYOTLAR

1. <https://fundamental-research.ru/ru/article/view?id=34864>
2. Department U.S. of Education, Office of Educational Technology, (2016), Retrieved from <https://tech.ed.gov/netp/>
3. Педагогика// Под ред. В.А. Сластенина. – М., 1997. – 245 с.
4. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий: В 2-х томах. – Т. 1, 2. – М.: НИИ школьных технологий, 2006. – 816 с.
5. Сериков В.В. Образование и личность. Теория и практика проектирования педагогических систем. – М.: Логос. – 1999. – 272 с.
6. Сластенин В.А. Подымова Л.С. Педагогика – инновационная деятельность. – М.: Изд-во Магистр, 1997. – 221 с.
7. Терехов П.П. Формирование педагогической компетентности специалиста в системе непрерывного профессионального социокультурного образования: Дисс...д-ра п.н. – Казань, 2004. – 417 с..
8. Юсупова Р.М. Методика диагностики аутопедагогической компетентности студентов-бакалавров по специальности иностранный язык. [Текст] /Р.М.Юсупова// Вестник Тамбовского университета. Серия: Гуманитарные науки. Тамбов, 2012. - № 9. - С.144-148.
9. Куйсинов О.А. Компетентли ёндашув асосида бўлажак ўқитувчиларнинг касбий педагогик ижодкорлигини ривожлантириш технологиялари. Педагогика фанлари бўйича докторлик (DSc) дисс. Т.: 2019. - 56 б.
10. Дустмухамедова Ш.А., Нишанова З.Т., Жапилова С.Х., Каримова Ш.Т., Алимбаева Ш.Т. Ёш даврлари ва педагогик психология. Олий педагогик ўқув юртлари учун дарслик. –Т.: Ўқитувчи, 2015. –Б.21.

МУНДАРИЖА

Тарих

Алиазадова Д. Политические преследования в системе печати и полиграфии: репрессированные представители сферы	4
Almanov K. XIX asr oxiri XX asr boshlarida Jizzax vohasi etnomadaniy muhitida turklar	8
Кобзева О., Вансова Н. Новые перспективы сотрудничества республики Узбекистан и Турцией в сфере высшего образования	12
Kurbonov K. “Sart” kim?	15
Omonov I. O‘zbekistonda temir yo‘l transporti tizimining vujudga kelishi va rivojlanish bosqichlari (Rossiya imperiyasi davri misolida)	18
Orifjonova G. Mustaqillik yillarida O‘zbekiston muassasa muzeylarida innovatsion yechimlarning qo‘llanilish tarixi	21
Rashidov O. Turkistonda milliy ziyolilarning bolsheviklarga qarshi mafkuraviy kurashi	24
Ergasheva X. 1940-1946-yillarda Farg‘ona vodiysida neft sanoatining rivojlanishi	28
Фалсафа. Педагогика. Психология. Методика. Социология. Спёсий фанлар. Исломшунослик	
Abdikadirova N. Yoshlarning bo‘sh vaqtini samarali tashkil etish bo‘yicha ilg‘or xorijiy davlatlar tajribasi	31
Abdinazarova N. Mehribonlik uyi tarbiyalanuvchilarida ijobiy xulq-atvor shakllanishining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	35
Abdisoatov E. O‘zbekistonning global kiberxavfsizlik reytinglaridagi mavqeyini oshirishning ayrim jihatlariga oid	39
Abdullaev A. Psixologik madaniyat – pedagogik jamoadagi psixologik muhit shakllanishining omili sifatida	42
Abdullayev A. Fuqarolik jamiyatini shakllantirish davrida yoshlar huquqiy madaniyatini yuksaltirish muammolari	45
Akbarova L., Shanazarova N. Zamonaviy dunyoda raqamli iqtisodiyotni iqtisodiyotga ta‘sir va statistik tahlili	48
Alimardonov Z. Jamoat xavfsizligini ta‘minlash bo‘linmalari bo‘lajak ofitserlarida kommunikativ kompetentlikni rivojlantirishda psixologik madaniyatning ta‘siri	51
Alimov B. Al-Qarojyning arifmetika – algebrachilar maktabi	54
Allaberganova N. Tayyorlov guruh tarbiyalanuvchilarini savodxonlikka o‘rgatishda kompetensiyaviy yondashuv	57
Axmedov M-U. Darsdan tashqari mashg‘ulotlarda o‘quvchilarning ijodiy faoliyatini shakllantirish muammolari	60
Batirov R. Chaqiriqqacha bo‘lgan yoshlarda harbiy-amaliy jismoniy tayyorgarlik konseptual xususiyatlari	64
Erimbetov B. Kurash sportida ilmiy-tadqiqotlarni rivojlantirish istiqbollari	67
Jumayeva S. Forming students’ creative competencies by using Kamoliddin Behzod’s miniatures in English lessons	69
Jo‘raqulov F. Jamiyat ijtimoiy-ma‘naviy muhitini o‘rganishning ma‘naviy-ma‘rifiy ahamiyati	73
Ibaydullayev T. Globallashtirish davrida yoshlar ma‘naviyatiga ta‘sir etadigan tahdidlarning falsafiy tahlili	76
Ibragimov A. Kursantlar jamoalarida harbiy qadriyatli munosabatlarni rivojlantirishda muloqot madaniyati muhim omil sifatida	79
Ismatova M. Kouching tushunchasi va uning mazmun-mohiyati	82
Karimov B. Integrativ uzviylik – bo‘lajak mutaxassislarni normativ-metrologik vakolatini shakllantirish omili	85
Kenjabayev K. Yoshlarda harbiy vatanpapvaplik tarbiyasini shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari va mohiyati	87
Kozlova G. Kompetensiyaviy yondashuv asosida bo‘lajak jismoniy tarbiya o‘qituvchilarida irodaviy sifatlarni rivojlantirish	91
Qurbonova B. Hamkorlik pedagogikasi asosida talabalarni ijtimoiy hayotga tayyorlashning innovatsion texnologiyalari va ularni takomillashtirish	94
Қодирова Н. Ёўлажак тарих фани ўқитувчиларини касбий тайёргарлигини такомиллаштириш омилли сифатида	99
Qoraboyev N. Akademik Said Shermuhamedov hayoti va faoliyatini davrlashtirish masalasiga doir	103
Qorayev S. Talabalarda ekologik madaniyatni rivojlantirishning ilmiy va amaliy ahamiyati	106
Quchqorova N. Outsorsing – bo‘lajak tarbiyachilar uchun muhim tizim	110
Mavlonova N. Laboratoriya mashg‘ulotlarini kompetensiyaviy yondashuv asosida takomillashtirish	113
Maqsudov U. Gender yondashuv asosida talaba-yoshlarning tashabbuslarini rag‘batlantirishning pedagogik-psixologik omillari	116
Matyakubov K. Texnologiya ta‘limi jarayonida usul va metodlardan maqsadga muvofiq foydalanish tamoyillari	119
Maxmudov K. Sharof Rashidov hayot va faoliyati zamondoshlar talqinida	122
Marufov E. Talabalarining ingliz tilida fonetik kompetensiyasini rivojlantirishda shaxsga yo‘naltirilgan ta‘lim texnologiyalaridan foydalanish	125
Mirzavaliyev J. Meritokratiya tizimi siyosiy tadqiqot ob‘ekti sifatida	128
Nazarov Z. O‘qituvchilarda kreativ sifatlarni rivojlantirishning pedagogik tizimini takomillashtirish	132
Наркулова И. Профессиональная культура военнослужащего как социальный феномен	135
Niyozov M., Xudayberdiyev A. Elektron axborot-ta‘lim muxitida WEB texnologiyalarning o‘rni va ahamiyati	138
Omonov B. Geosiyosiy bilimlar rivojida “Temur tuzuklari” asarining ahamiyati	142
Otaqulova D. Ta‘lim platformalaridan foydalanib “Tibbiyotda axborot texnologiyalari” fanidan viktorinalar o‘tkazishning amaliy samaradorligi	145
Po‘latxodjayeva S. Maxmud Asad Jo‘shon hayoti va uning “Tasavvuf va nafs tarbiyasi” asari undagi axloqiy va estetik qarashlar	149
Ravshanov L. Mudofaa vazirligi tizimidagi rahbar imijini rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik omillari	152
Razakov F. Umumta‘lim maktablarida o‘qitish sifati oshirishda ijtimoiy psixologik muammolari mavjud bo‘lgan o‘quvchilar bilan ishlash	155
Sadikova U. Universitetda o‘qish motivatsiyasini o‘rganish usullari	158
Saydaliyeva J. Pakistan’s approaches to the situation in Afghanistan	161
Sobirova D. Tibbiyot xodimlari faoliyatida shaxslilik xususiyatlari namoyon etilishining psixologik asoslari	164
Tadjibaeva G. Parameters of modernization of formation of knowledge of children’s physiology and hygiene of the future preschool teacher	167

Tashmetov T. Global o'zgarishlar davrida barkamol yoshlarni shakllantirishning shart-sharoitlari va g'oyaviy omillari	171
Tilayev E. Axborot texnologiyalarining globallashuvi sharoitida yoshlarda ozod shaxs ko'nikmalarini tarbiyalash	175
Turayeva N. Improving the efficiency of using media content technology in teaching foreign languages in higher military educational institutions	178
Turaxanov A. Oliy o'quv yurtlaridagi harbiy ta'lim fakulteti kursantlarida jismoniy-taktik ko'nikmalarni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari va nazariy-metodologik asoslari	181
Turgunbayev T. Harbiy ta'limda milliy identiklik tarbiyasi asosida talabalarda (kursantlarda) vatanparvarlikni rivojlantirish ta'lim texnologiyasi	184
Turgunova A. Zamonaviy gerontopedagogik yondashuvlar	187
Usmanov M. Mif va mifologiya amaliy hayot mahsuli sifatida	191
Utanova U. Ijtimoiy taraqqiyot va madaniy vorisiylik	194
Fayziev V., Qorayev S. Innovatsion ta'limi klasteri asosida talabalar ekologik madaniyatini rivojlantirish modeli	197
Xaydarova A. Virtual reallikka oid zamonaviy yondashuvlar tendensiyasi	201
Xolmatova Z. O'quv jarayonida foydalaniladigan pedagogik diagnostika funktsiyalari va tamoyillari	204
Xolmurodova L. Oliy ta'limda noorganik kimyo fanini o'qitishda birikmalarning invariantli, subinvariantli va variativ komponentlarini xossa xususiyatlarini turli xil tamoyillarining nazariy tahlili	207
Xo'jamberdiyeva Sh. Maktabgacha yoshdagi bolalarni badiiy asarlar bilan tanishtirishning zaruriyati	210
Xujamov I., Odinaeva N. Demografik omillarning mamlakat hududlaridagi ta'lim xizmatlariga bo'lgan talabga ta'siri	213
Эгамберганов И., Абдулхаликова Н. Педагогические методики формирования инженерного мышления студентов педагогических вузов (на примере предмета физика)	217
Эрназарова Р. Стрессоген вазиятларда талабалар хулқ-атвори детерминантларининг намоён бўлиш хусусиятлари	220
Yuldashev F. Forobiyning musiqa nazariyasiga oid qarashlari	225
Filologiya	
Abdumuratova S. Tarjima nazariyasining boshqa fanlar bilan aloqasi	228
Abduraximova N. His-tuyg'u kategoriyasi tilshunoslikning o'rganish ob'yekti sifatida	231
Azamov O. Tilshunoslikda Zoonim komponentli frazeologik birliklarni ilk o'rganish tamoyillari va tahlil usullari	234
Begmatova R. Lingvistik kooperatsiya va xushmuomalalik hodisalarining nazariy tahlili	237
G'aybullayeva D. Frazeologiya: shakllanishi, rivojlanishi va kontseptsionalari	240
Jurayeva G. Jadid ta'lim falsafasida til masalasi va uning siyosiy-strategik ahamiyati	244
Zufarov I. Teleboshlovchilarning lisoniy mas'uliyati	247
Yo'ldosheva M. Portretning tashqi qiyofasini tasvirlovchi lisoniy birliklarning tarjimada berilishi	250
Komilova G. Jek Keruakning asaridagi lingvopoetik vositalarning qo'llanilishi	254
Qayumova D. Uzun tumani o'zbek shevalarida oziq-ovqat nomlari	257
Qodirova Z. Reklama tilining lingvomadaniy va sotsiopragsmalolingvistik xususiyatlari	260
Qurbonov A. XX asr o'zbek adabiy manbashunosligi	262
Mavlyanova N. Dramatik bola-qahramon: estetik hodisalarining mavjudligi, o'zaro bog'liqligi va farqlanishi	265
Mamatkulova F., Ataniyazova D. Linguocultural peculiarity of english and uzbek paremiological units with food components	268
Murotov H. Reklama matnlarining lingvopragmatik funktsiyasi	271
Muhammadzokirova M., Dinaliyeva A. The problem of racism in "White teeth" by Zadie Smith	275
Ochilova M. Musiqa va raqs sohasida qo'llaniladigan terminlarning elektron axborot bazasini yaratish	279
Sobirova N. Xorazm vohasida baxshi ijrochiligi genezisi	282
Soliyeva M. The role of pragmatics in the field of linguistics	285
Turayeva M. Functional aspect of lexical interference	288
Tukhtayeva F. Theoretical and methodological foundations of imagology	291
Хатамова Д. Специфика развития современной литературоведческой терминосистемы	294
Erdanova S. Interpretation of the concepts of "Пул", "Деньги" and "Money" in the theory of the concept field	297
Eshkobilova F. O'zbek va ingliz bolalar folklorining lingvokulturologik xususiyatlarini qiyosiy – tipologik tahlili	300